

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Avans Hogeschool
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 90116
4800 RA BREDA

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

28 JULI 2017

Datum

Betreft Besluit macrodoelmatigheid nevenvestiging Ad Social Work Den Bosch

Onze referentie
1231802

Uw referentie
AVD17-005

Bijlagen
1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Geacht College,

Met uw brief, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 29 mei 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om het Associate degree-programma Social Work tevens als bekostigd programma te verzorgen in Den Bosch. De opleiding is voorgesteld in het Croho-onderdeel Gedrag & Maatschappij en de studielast is door u bepaald op 120 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 12 juli 2017, kenmerk 2017/35, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om het Associate degree-programma Social Work tevens als bekostigd programma te verzorgen in Den Bosch.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 7.17 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan het vereiste van artikel 15, criteria a en b, van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO. Daarbij benadruk ik dat ook ik het wenselijk acht om het programma af te stemmen met het Sectoraal Advies College Hogere Sociale Studies, in overeenstemming met het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 7.17, vierde lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen zes maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho).

Onze referentie
1231802

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
dr. Jet Bussemaker
namens deze,
de plaatsvervangend directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

R.C.G. van der Meer, CPC

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 29 mei 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) het voornemen ontvangen van Avans Hogeschool om de hbo Ad Social Work tevens als bekostigd programma te verzorgen te 's-Hertogenbosch. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
12 juli 2017

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

onderwerp Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Avans Hogeschool om de hbo Ad Social Work tevens als nevenvestiging deeltijd bekostigd Ad programma te 's-Hertogenbosch te verzorgen.

hbo Ad
Social Work
Avans Hogeschool
's-Hertogenbosch

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

ons kenmerk
2017/35

Omschrijving van de aanvraag

bijlage
beoordelingskader

Aanvrager wil de hbo Ad Social Work in Den Bosch aanbieden. Het betreft een Nederlandstalige deeltijdopleiding van 120 ECTS in het Croho onderdeel Gedrag & Maatschappij. In het eerste semester oriënteren studenten zich op sociaal werk, in het tweede krijgen zij basismethodes en vormen van sociaal communicatief handelen. Sociaal ondernemen, samenwerken en ethiek staan in het derde semester centraal. In het laatste semester ligt de focus op werken als veranderkundige, ondersteuning bieden bij zelfregulatie, empowerment en het eindwerkstuk.

De Ad is toegankelijk voor mensen met een havo of vwo diploma of mensen met een mbo 4 diploma met relevante werkervaring en een praktijkplaats. Zij worden omgeschoold om aan de veranderende eisen in het sociale domein te kunnen voldoen en hun beroepsperspectieven te vergroten. Kandidaten die geen passende vooropleiding hebben en ouder zijn dan 21 jaar kunnen deelnemen aan de toelatingstoets 21+. Als zij hiervoor slagen worden zij toegelaten tot de Ad Social Work.

Aanvrager doet een beroep op criteria a en b in art. 15 van de Beleidsregel.

pagina 2 van 8 **Motivering**

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 15 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium art. 15 lid 1 sub a Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de Ad Social Work aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

In 2012 heeft CINOP onderzoek verricht en de rapporten Avans Deeltijd in beeld en Avans Deeltijd in perspectief gepubliceerd. Daarin werd geconstateerd dat de belangrijkste reden voor terugloop van studentenaantallen in het bekostigde deeltijdonderwijs de slechte aansluiting tussen aanbod en vraag van deeltijdstudenten betreft. Daarom werd aanbevolen om de kwaliteit van de opleidingen te verhogen en beter aan te sluiten op de behoeften van studenten, ondergebracht in één organisatieonderdeel. Sinds 2014/2015 heeft Avans een Academie voor Deeltijd in Breda en 's-Hertogenbosch.

Het Ministerie van OCW heeft in 2015 de aanbevelingen van de Adviescommissie 'Flexibel hoger onderwijs voor werkenden' verwerkt in subsidieregelingen die de participatie van (werkende) volwassenen in het hoger onderwijs stimuleren. Ook adviseerde zij om het aanbod van opleidingen met Ad programma's uit te breiden. De commissie merkt op dat dit advies niet specifiek Ad programma's voor de sector zorg & welzijn betreft. Een algemene maatschappelijke behoefte aan Ad programma's is aannemelijk gemaakt, een specifieke behoefte aan de Ad Social Work echter niet.

Beoordeling kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte

Volgens het rapport Meer van Waarde (HSAO, 2014) heeft het sociale domein te maken met drie ontwikkelingen: de netwerksamenleving met een veranderende sociale structuur dankzij digitalisering, druk op overheidsfinanciën en decentralisatie van sociaal beleid richting gemeenten waarbij burgers meer zelf moeten doen en sociaal werk anders moet worden ingevuld. De nadruk ligt al op integraal en generiek werken. Hiervoor moet de opleiding ook worden veranderd. De Ad Social Work is breder dan de meeste bestaande Ad's in die richting.

De kwaliteit van het sociale domein moet verbeterd worden. Het hoger sociaal agogisch onderwijs moet hierin een voortrekkersrol innemen (HSAO, 2014, p.8). Er is niet zozeer in kwantitatieve zin, maar qua opleidingsniveau en profiel een grote behoefte aan hoger opgeleide sociale professionals (p. 19). De commissie HSAO beveelt aan om sociale professionals generiek op te leiden om aan te sluiten op de behoefte aan participatie en zelfregie van zorgvragers. Ook ondersteunt de commissie HSAO de grote behoefte aan verdere ontwikkeling van werknemers met mobiliteitsbevordering en professionalisering in het middelbaar onderwijs en bij hogeschole. Zij ziet met name voor hsa0-deeltijdopleidingen een grote rol weggelegd (p.20).

Aan het Werkveldonderzoek Sociale Studies (Vakbekwaam, bevlogen en toekomstgericht, juli 2015) hebben 36 instellingen, 27 experts en 36 professionals deelgenomen. Hieruit komt een behoefte aan de volgende nieuwe competenties naar voren: samenwerking met professionals, flexibiliteit, transmuraal werken en op beleidsniveau meepraten (p.44). Avans haakt daarop in met de Academie voor

pagina 3 van 8 Deeltijd waardoor werknemers op mbo 4 niveau worden opgeschoold en deze competenties leren. Ook sluit dit voornemen aan bij aanbeveling 2 in het rapport Sociaal werk op solide basis (Gezondheidsraad, 2014, p.68).

De Directie Langdurige Zorg van het Ministerie van VWS heeft aan het Ministerie van OCW in 2015 in een brief kenbaar gemaakt dat er een maatschappelijke behoefte is aan een Ad Sociaal Werk in de Zorg vanwege de decentralisatie van taken uit de wet AWBZ naar WMO met verplaatsing van zorgtaken naar gemeenten. Hierdoor verandert het werk van sociale professionals. Zij vindt nieuwe opleidingen op deze gebieden noodzakelijk.

Ook zijn interviews gehouden met werkvelddeskundige organisaties (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, Zorg, welzijn & sport, Transvorm (Samenwerkingsverband van werkgevers in de sector zorg & welzijn in Noord Brabant) en Penitentiaire Inrichtingen Vught). Daaruit komt naar voren dat drie factoren de sector beïnvloeden: het overheidsbeleid, demografische ontwikkelingen (vergrijzing, ontgroening) en technologische veranderingen. Vanwege bezuinigingen zijn minder mensen voor de sector zorg & welzijn opgeleid. Bovendien worden andere competenties gevraagd dan vroeger, zoals multidisciplinair kunnen samenwerken. Hierdoor is een trend van het 'opplussen' van het opleidingsniveau van medewerkers ontstaan. Een aantal werkgevers geeft de voorkeur aan een goedkopere medewerker met een Ad diploma boven een medewerker met een bachelordiploma.

Kortom, de transitie leidt tot grote veranderingen in het werk in het sociale domein. Er worden andere competentie-eisen gesteld en er is behoefte aan generalisten die multidisciplinair kunnen samenwerken met vrijwilligers, mantelzorgers en professionals. Daarom is verandering in het opleidingsaanbod noodzakelijk. De meeste belanghebbenden in de sector verwachten een toenemende vraag naar Ad geschoolde medewerkers. De Ad Social Work speelt hier goed op in door opscholing van medewerkers met een mbo 4 diploma en het aanleren van actuele competenties.

Kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte

Volgens ROA bedraagt de vervangingsvraag voor beroepen die binnen hbo gedrag & maatschappij vallen 2,5% (De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020, 2015, p.38). Ook zal er een uitbreidingsvraag zijn; voor hbo opgeleiden 0,4%.

In Tabel 1 staat om welke aantallen werknemers dankzij vervanging en uitbreiding het in Nederland gaat. De commissie merkt op dat het niet alleen om sociaal werkers gaat, maar ook om andere beroepen in deze domeinen. Tevens betreffen deze gegevens het hele land en niet de specifieke regio's die de Ad Social Work zal bedienen. Daarom zal het aantal vacatures voor sociaal werkers met meer dan een mbo 4 diploma beduidend lager zijn dan in Tabel 1a en 1b.

Tabel 1a. Arbeidsmarktprognoses vervangingsvraag 2015-2020.

Opleiding	toename	percentage toename
mbo 4 zorg en welzijn	33.400	1,8%
hbo gedrag en maatschappij	35.300	2,5%

Tabel 1b. Prognose werkgelegenheid naar opleiding wegens uitbreidingsvraag 2015-2020.

opleiding	toename	percentage toename
mbo 4 zorg en welzijn	9.300	0,5%
hbo gedrag en maatschappij	5.800	0,4%

Bron: ROA

In december 2016 was het CPB enigszins optimistisch over de werkgelegenheid in de zorg. Voor 2017 werd een lichte stijging verwacht (CPB Policybrief, 2016, Decemberraming 2016, 2016/15, p.9). Het UWV verwacht in 2017 de meeste vacatures in zorg & welzijn (Arbeidsmarktprognose 2016-2017).

Voor de vestigingsplaats 's-Hertogenbosch zijn Midden- en Noordoost-Brabant relevante regio's. In Midden-Brabant is de vergrijzing onder personeel in zorg & welzijn groter dan gemiddeld (Midden-Brabant, Rapport Regio in Beeld, 2016); 2.200 medewerkers zijn ouder dan 60 jaar (Van der Goorbergh, 2016, p.6). In 2015/2016 is het aantal vacatures in zorg & welzijn in Midden-Brabant met 32% gestegen. Ondanks bezuinigingen ontstaan vacatures voor o.a. sociaal werkers. Zowel op mbo als op hbo niveau worden daar vacatures in zorg & welzijn verwacht met een vervangingsvraag van 2% (Van der Goorbergh, 2016, p.9 en 11).

In Noordoost-Brabant is de prognose voorwaardelijk behoudens onvoorziene ontwikkelingen en beleidsmaatregelen. In juni 2016 heeft de overheid besloten om bezuinigingen op verpleeghuizen en gehandicapteninstellingen te schrappen (rapport Regio in Beeld, Noordoost-Brabant, 2016). Dit kan een positief effect hebben op het aantal vacatures in de sector zorg & welzijn (Goorbergh, 2016, p.5). ROA verwacht in Noordoost-Brabant tot 2020 een beperkte positieve uitbreidingsvraag en een relatief lage vervangingsvraag ten gevolge van de bezuinigingen (Goorbergh, 2016, p.12). In 2016 is in de regio de werkloosheid sterk gedaald (meer dan 12%). Ook was er een sterke toename van vacatures in zorg & welzijn (Goorbergh, 2016, p.14).

Kortom, in de relevante regio's in Noord-Brabant wordt een vervangingsvraag van minimaal 2% en minimaal 0,2% uitbreiding verwacht in de sector zorg & welzijn. De aanvrager vindt gematigd optimisme gerechtvaardigd. De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een algemene maatschappelijke behoefte en dat aanvrager een arbeidsmarktbehoefte aannemelijk maakt. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 15 lid 1 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium art. 15 lid 1 sub b Beleidsregel

Aanvrager stelt niet dat het Ad programma Social Work aansluit op de prestatieafspraken. Derhalve dient de aanvraag te voldoen aan alle elementen van criterium b in art. 15 lid 1 van de Beleidsregel.

pagina 5 van 8 Vanaf 29 mei 2017 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Avans Hogeschool om de hbo Ad Social Work in 's-Hertogenbosch aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken.

De commissie heeft drie zienswijzen ontvangen met dezelfde argumenten tegen de Ad Social Work; van de Hanzehogeschool, de Hogeschool Leiden en de Hogeschool Rotterdam. Het standpunt van het Sectoraal Advies College Hogere Sociale Studies (SAC) is dat een brede Ad Social Work invoeren niet wenselijk is omdat het nog niet duidelijk is hoe deze zich op de landelijke arbeidsmarkt verhoudt tot de nieuwe bachelor Social Work. Daarin zullen bestaande opleidingen zoals Sociaal Pedagogische Hulpverlening en Maatschappelijk Werk & Dienstverlening opgaan. Op landelijk niveau is nog niet voldoende afgestemd hoe de Ad van de aanvrager zich verhoudt tot de nieuwe bachelor Social Work. Laatstgenoemde kan een belemmering gaan vormen voor de noodzakelijke invulling, positionering en legitimering van eerstgenoemde. Het SAC ziet echter mogelijkheden in Ad's die regionaal in kunnen spelen op vragen vanuit het werkveld en/of Ad's die op het snijvlak van verschillende domeinen liggen. Daarbij moet wel kritisch worden gekeken naar de profilering en positionering naast de nieuwe bachelor Sociale Wetenschappen. In oktober wordt een conferentie georganiseerd waarin de betekenis van de Ad's in het sociale domein aan de orde komt. Aanvrager heeft gereageerd op de zienswijze van de Hanzehogeschool. Het argument dat het invoeren van de Ad Social Work parallel aan het invoeren van bachelors onwenselijk is wordt gepareerd. In de Strategische Agenda Hoger Onderwijs hebben hogescholen de opdracht gekregen om Ad's te positioneren. Daarbij is niet vastgelegd dat eerst een bachelor en daarna een Ad moet worden vormgegeven.

Bovendien bestaan er al brede Ad's Social Work in Nederland op andere locaties. De commissie acht de tegenargumenten van de aanvrager gegrond maar adviseert de aanvrager stellig om het programma af te stemmen met het SAC. Het is de bedoeling dat de aanvrager afstemt met het SAC zodat het programma wordt uitgerold conform de afspraken die in oktober zullen worden gemaakt.

De Ad Social Work zal worden aangeboden als programma binnen de bachelor. De eerste jaren zijn voor zowel de Ad als bachelor studenten gelijk. Vervolgens kunnen zij zich inschrijven voor het derde jaar van de bachelor. Daarom wordt de instroom in de bachelor Social Work als vertrekpunt genomen. Door de aantrekkelijkheid van het Ad programma te verhogen voor de doelgroep wordt een instroomtoename van 5% per jaar voorspeld. De ervaring van de aanvrager is dat het introduceren van een Ad zelfs kan leiden tot 20% extra instroom.

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de Ad Social Work op grond van eerdere ervaring met het introduceren van Ad's en verwacht dat de eerste jaren ca. 20 studenten per jaar zullen instromen in beide vestigingen samen (zie Tabel 2). De commissie acht deze prognose realistisch.

Tabel 2. Instroomprognose Social Work opleidingen.

opleiding	Locatie	2017	2018	2019	2020	2021
Bachelor	Breda	48	50	53	56	58
Ad	Breda	10	10	11	11	12
Bachelor	's-Hertogenbosch	39	41	43	45	47

Ad	's-Hertogenbosch	8	8	9	9	9
totaal	Breda en 's-Hertogenbosch	105	109	116	121	127

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen (zie Tabel 3). De instroom in verwante onbekostigde opleidingen is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod stabiliseerde rond de 80 aanmeldingen per jaar.

Tabel 3. Instroomcijfers aanverwante bacheloropleidingen.

Deeltijdopleiding	instelling	2014	2015	2016
Ad Sociaal werk in de zorg (duaal)	Christelijke Hogeschool Ede	-	-	34
Ad Sociaal werk in de zorg	Christelijke Hogeschool Windesheim	-	-	32
Ad Ervaringsdeskundige in de zorg	Fontys Hogeschool Eindhoven	-	-	16
Ad Ervaringsdeskundige in de zorg	Hanzehogeschool Groningen	20	17	25
Bachelor Maatschappelijk werk en dienstverlening	Christelijke Hogeschool Ede	17	16	28
Bachelor sociaal pedagogische hulpverlening	Christelijke Hogeschool Ede	22	16	23
Bachelor maatschappelijk werk en dienstverlening	Christelijke Hogeschool Windesheim	37	27	24
Bachelor sociaal pedagogische hulpverlening	Christelijke Hogeschool Windesheim	18	7	14
Bachelor maatschappelijk werk en dienstverlening	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	15	13	62
Bachelor sociaal pedagogische hulpverlening	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	74	81	19
Bachelor maatschappelijk werk en dienstverlening	Avans Hogeschool Breda	14	18	24
Bachelor maatschappelijk werk en dienstverlening	Avans Hogeschool 's-Hertogenbosch	18	11	17
Bachelor sociaal pedagogische hulpverlening	Avans Hogeschool Breda	41	26	22
Bachelor sociaal pedagogische hulpverlening	Avans Hogeschool 's-Hertogenbosch	23	22	25
Totaal MWD en SPH	Avans Hogeschool Breda en 's Hertogenbosch	96	77	88

Bron: VH

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de Ad Social Work wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt weinig ruimte is om dit programma binnen het bekostigde domein vorm te geven. De commissie acht de tegenargumenten van de aanvrager n.a.v. de zienswijzen gegrond maar adviseert de aanvrager het programma af te stemmen met het SAC.

pagina 7 van 8 Sinds 2014/2015 heeft Avans een Academie voor Deeltijd in Breda en Den Bosch waar de Ad kan worden ondergebracht. Vestiging van het programma in Den Bosch kan een negatief effect hebben op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er enige ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de Ad Social Work te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 15 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Aan de hand van de criteria genoemd in artikel 15 eerste lid in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 worden voornemens tot het vestigen van (een deel van) een programma in een andere gemeente beoordeeld op doelmatigheid. De nevenvestigingsplaats van een programma kan alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria in art. 15 lid 1 sub a en art. 15 lid 1 sub b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan het nieuwe programma, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor het programma. Indien het voorgenomen programma aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.